[2024] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 638 : 2024 INSC 125

ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਾਦ ਅਲੀ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ.

ਬਨਾਮ

ਰੈਵੇਨਿਊ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ

(2024 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1056)

20 ਫਰਵਰੀ 2024

[ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਧੂਲੀਆ* ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਨਾ ਭਲਾਚੰਦਰ ਵਰਲੇ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਕੀ s.5 r/w ਦਾ ਲਾਭ ਹੈ। ss ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ 2 ਅਤੇ 3 ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ, 1973 - ਐੱਸ. 378 – ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 – ਐੱਸ. 5 r/w. ss.2 ਅਤੇ 3 - ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ - ਬਰੀ - ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ। 378 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਯੂ. 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖੁਦ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ 378(5), ਜਿੱਥੇ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਮਲਕੀਅਤ: ਆਯੋਜਤ: ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ s.5 ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਵਿਸ਼ੇ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ - ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹੈ - ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬੇਦਖਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦਾ 378, ਜਾਂ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ - s.5 r/w ਦਾ ਲਾਭ। ਇਸ ਲਈ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ss.2 ਅਤੇ 3 ਦਾ ਲਾਭ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ s.5 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। . [ਪੈਰਾ 11]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਰਾਣੀ ਬਨਾਮ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ [1964] 4 ਐਸਸੀਆਰ 982; ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ, [1976] 2 ਐਸਸੀਆਰ 260 : (1976) 1 ਐਸਸੀਆਰ 392 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਾਦ ਅਲੀ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. v. ਮਾਲ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ
ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ

ਹੁਕਮਦੇਵ ਨਰਾਇਣ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਲਲਿਤ ਨਰਾਇਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, [1974] 3 SCR 31 : AIR 1974 SC 480; ਗੋਪਾਲ ਸਰਦਾਰ ਬਨਾਮ ਕਰੁਣਾ ਸਰਦਾਰ, [2004] 2 SCR 826 : 2004 (4) SCC 252 - ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਜਨਾਬਾਈ ਬਨਾਮ ਯਸ਼ਵੰਤਰਾਓ ਦੌਲਤਰਾਓ ਦੁਧੇ ।LR (1961) ਬੋਮ 135 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973; ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਬੇਦਖਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧ; ਦਾ ਲਾਭ ਐੱਸ. ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ 5.

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : 2024 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1056
2016 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਐਮਏ ਨੰਬਰ 13802 ਅਤੇ 2013 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਐਲਪੀ ਨੰਬਰ 330 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 20.01.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਾਹਿਦ ਅਨਵਰ, ਵਿਜੇ ਅਗਰਵਾਲ, ਚੇਤਨ, ਮੁਕੁਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਬੈਨਰਜੀ, ਏ.ਐੱਸ.ਜੀ., ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਰੋਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਦਾਸ, ਨਚੀਕੇਤਾ ਜੋਸ਼ੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੇਰੂਸਾਗਰ ਸਮੰਤਰਾਏ, ਈਸ਼ਾਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਧੂਲੀਆ, ਜੇ.

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਦੀ ਧਾਰਾ 135(1)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ (2009 ਦਾ ਐਸ.ਸੀ. ਨੰ. 33) ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਉੱਤਰੀ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 06.10.2012 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ।

2. ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ ਰੈਵੇਨਿਊ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਨੇ 27.06.2013 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ 72 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 18.05.2016 ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

3. ਫਿਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 378(5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। 20.01.2017 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ।

4. ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 378 ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਮਿਤ ਕੋਡ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੀਮਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

5. ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਰਾਣੀ ਬਨਾਮ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ [1964] 4 ਐਸਸੀਆਰ 982 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਰਾਣੀ ਦੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: ਕੌਸ਼ੱਲਿਆ ਰਾਣੀ ਨੇ ਇੱਕ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 493 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 496 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਬਣਾਏ। ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਕੌਸ਼ੱਲਿਆ ਰਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1898 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਪੁਰਾਣੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ" ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਧਾਰਾ 417 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 417 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੌਸ਼ੱਲਿਆ ਰਾਣੀ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਸ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਿਟਨੈਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹਨ।

ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਾਦ ਅਲੀ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. v. ਮਾਲ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ
ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ

6. ਧਾਰਾ 4171 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਪੁਰਾਣੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 29(2) ਭਾਵ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1908 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 417 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਧਾਰਾ 417 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੋਡ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ [ਅੰਜਨਾਬਾਈ ਬਨਾਮ ਯਸ਼ਵੰਤਰਾਓ ਦੌਲਤਰਾਓ ਦੂਧੇ ।LR (1961)Bom 135] ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 417(4) ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(2) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਪੁਰਾਣੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(2) ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"(2) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਨੁਸੂਚੀ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ-

---

ਪੁਰਾਣੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 417 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

417 (1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮੂਲ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ।

(2) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸ ਇਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1946 (XXXV of 1946) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਦਿੱਲੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸ ਇਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਜੁਰਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ।

(3) ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ।

(4) ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

(5) ਜੇਕਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। .

(a) ਸੈਕਸ਼ਨ 4, ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਤੋਂ 18, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਬਾਕੀ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।।

ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੈ, ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਸਿਰਫ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਤੋਂ 18 ਅਤੇ 22 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1973 ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਭਾਵ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਕੈਸ਼ੱਲਿਆ ਰਾਣੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

7. ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਰਾਣੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (1976) 1 ਐਸਸੀਸੀ 392, ਸੀਮਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸਮੱਸਿਆ (ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ) ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਲੱਖਣ ਕੈਸ਼ੱਲਿਆ ਰਾਣੀ ਬਤੌਰ ਕੈਸ਼ੱਲਿਆ ਰਾਣੀ ਪੁਰਾਣੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1898 ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਪਬੰਧ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਨਵੀਂ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 29(2) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ 1963 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(2), ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦੀ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 29(2) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"(2) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 4

ਤੋਂ 24 (ਸਮੇਤ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਉਹ ਹਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇੱਥੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ 1963 ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਦੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ 1908 ਐਕਟ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, 1963 ਦਾ ਐਕਟ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ. ਦੋ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 29(2) ਦੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:-

1908 ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(2)	1963 ਦੇ ਨਵੇਂ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(2)
(2) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ: (ਏ) ਧਾਰਾ 4, ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਤੋਂ 18, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਬਾਕੀ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।	(2) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 24 (ਸਮੇਤ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੌਸ਼ੱਲਿਆ ਰਾਣੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ 1908 ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੰਗੂ ਰਾਮ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੌਸ਼ੱਲਿਆ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ:

"ਸੈਕਸ਼ਨ 29, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਵਾਨਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1908, ਧਾਰਾ 29, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2), ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮਿਆਦ, ਧਾਰਾ 4, 9 ਤੋਂ 18 ਅਤੇ 22 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਲਾਗੂਯੋਗਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 29, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਇੰਨੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਤੋਂ 24 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 29, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2), ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 29, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਸ਼ਰਤਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਅਤੇ ਕੌਸ਼ੱਲਿਆ ਰਾਣੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਸੀ। ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 29(2)(ਬੀ) ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 29, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਇਹ ਦਰਸਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਥੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੌਸ਼ੱਲਿਆ ਰਾਣੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 417 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਸੀਮਾ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੋਵੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ।

. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 417 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ। ਪਰ ਇਹ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਲਾਗੂਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਅਟੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਹ ਦਰਸਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਧਾਰਾ 417 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

8. ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਫਿਰ ਦੋ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ, ਹੁਕਮਦੇਵ ਨਰਾਇਣ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਲਲਿਤ ਨਰਾਇਣ ਮਿਸ਼ਰਾ [ਏਆਈਆਰ 1974 ਐਸਸੀ 480] ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗੋਪਾਲ ਸਰਦਾਰ ਬਨਾਮ ਕਰੁਣਾ ਸਰਦਾਰ [2004 (4) ਐਸਸੀਸੀ 252]।

9. ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੁਕਮਦੇਵ ਨਰਾਇਣ ਯਾਦਵ (ਸੁਪਰਾ) ਚੋਣ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 81, ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਗੋਪਾਲ ਸਰਦਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ 45 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1955, ਜਿਸ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬਰਗਾੜੀ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਅਤੇ 'ਰਈਤ' ਲਈ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

10. ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਿਰਫ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:-

"81. ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ।—(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 100 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 101 ਤੋਂ 208 [ਹਾਈ ਕੋਰਟ] ਦੇ 207 [ਉਪ-ਧਾਰਾ (1)] ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟਰ 209 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ [ਪੰਜਤਾਲੀ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਪਰ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਾਪਸ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੋ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ]. ਵਿਆਖਿਆ।—ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ, "ਇਲੈਕਟਰ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(2) [ਛੱਡਿਆ]

(3) ਹਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀਆਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਪੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੰਨੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ "

ਸੈਕਸ਼ਨ 86(1) ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
45 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 86(1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"86. ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ।—(1) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਸ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 81 ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 82 ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। -ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 98 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ 45 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ। "ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰੇਗੀ" ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਸਿੱਧੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ 45 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਚੋਣ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਕਮਦੇਵ ਨਰਾਇਣ ਯਾਦਵ (ਸੁਪਰ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

“17. ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 29(2) ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 29(2) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4, 5 ਜਾਂ 12 ਨੂੰ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 29(2) ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ..... ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਤੋਂ 24 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਦਰਭ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। , ਇਹ ਫਿਰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 86 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਅਨੁਮਤੀ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 81, 82 ਜਾਂ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

11. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 1955 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਗੋਪਾਲ ਸਰਦਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੰਗੂ ਰਾਮ (ਸੁਪਰਾ) ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮਦੇਵ ਨਰਾਇਣ ਯਾਦਵ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਦੀ

ਚਰਚਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ)। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੁਕਮਦੇਵ ਨਰਾਇਣ ਯਾਦਵ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨੰਗੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਿ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੰਗੂ ਰਾਮ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਗਲਤ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਗੋਪਾਲ ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਤੱਥ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਗੋਪਾਲ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਤੱਥ ਕੀ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੀ ਨਤੀਜੇ ਸਨ? ਗੋਪਾਲ ਸਰਦਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਫਿਰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1955 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਨੇ "ਰਾਇਤ" ਨੂੰ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਉਸ ਦੇ ਅਗਾਊਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ "4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ" ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ"। ਇਹੀ ਐਕਟ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 14-'ਓ' ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਪੀਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਖੁਦ ਹੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:
"8. ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਜਾਂ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।—(1) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਰਿਆਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਲਾਟ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਲਾਟ ਵਿੱਚ ਰਿਆਤ ਦੇ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਰਗਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਲਾਟ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਲਾਟ ਵਿੱਚ ਰਿਆਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਹਿ-ਭਾਗੀਦਾਰ, ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਲਾਟ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਰਿਆਤ, ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਨਸਿਫ਼ ਨੂੰ ਉਕਤ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਲਾਟ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੁਨਸਿਫ਼ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 14-M ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਰਕਮ ਦਾ ਦਸ ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਹੋਰ ਜੋੜ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ:
"19. ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ; ਇਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਧੀਨ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਇਹ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਅਤੇ ਛੇ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਸ-ਪਾਸ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦਾ ਲਾਭ ਸੈਕਸ਼ਨ 8, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨਾ ਹੀ ਹੁਕਮਦੇਵ ਨਰਾਇਣ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੋਪਾਲ ਸਰਦਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਮੀਕਰਨ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਾਂ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਬੇਦਖਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 5 ਦਾ ਲਾਭ ਇਸ ਲਈ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

12. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 20.03.2017 ਦਾ ਅੰਤ੍ਰਿਮ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਏ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕੇ।
ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ
ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:
ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

PALLAV THAKUR ADVOCATE